

POSTANOWIENIE

19 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 19 września 2024 r. w Warszawie
zażalenia M. M., D. C., A. M. i A. C.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie

z 30 października 2023 r., II Ca 621/22 (WSC 50/23),

w sprawie z wniosku M. M., D. C., A. M. i A. C.

z udziałem G. B., R. K., M. S., E. C., M. C., B. S., M. S.1, S. W., D. G., M. B., B. C.,
M. C.1, K. C. i K. K.

o zasiedzenie,

1. oddala zażalenie;

**2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla
Krakowa - Krowodrzy w Krakowie radcy prawnej A. N. kwotę 1
350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł (brutto) tytułem
wynagrodzenia za pełnienie funkcji kuratora dla nieznanej z
miejsca pobytu uczestniczki M. S. w postępowaniu
zażaleniowym.**

(E.C.)

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 23 października 2023 r. Sąd Okręgowy w Krakowie
oddalił apelację wnioskodawców M. M., D. C., A. M. i A. C. od postanowienia Sądu

Rejonowego dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie z 23 września 2021 r., oddalającego wniosek o zasiedzenie udziałów w nieruchomości (k. 613).

Powyższe orzeczenie zostało zaskarżone przez wnioskodawców skargą kasacyjną, wniesioną 5 czerwca 2022 r. (k. 630,637). Wnioskodawcy złożyli skargę kasacyjną w 15 egzemplarzach (prezentata Sądu Okręgowego w Krakowie k. 630), której odpisy doręczono 10 uczestnikom, natomiast przesyłka skierowana do uczestniczki G. C. powróciła z relacją „adresat zmarł” (k. 680). Jak się okazało zgon uczestniczki nastąpił [...] 2022 r. (k. 707).

Postanowieniem z dnia 5 września 2023 r. Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie kasacyjne (k. 709), a następnie podjął je z udziałem czterech następców zmarłej uczestniczki w osobach B. C., M. C., K. C. i K. K. (k. 722).

Zarządzeniem z 22 września 2023 r. pełnomocnik wnioskodawców został wezwany do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej poprzez dołączenie w terminie tygodniowym trzech jej odpisów i trzech odpisów pisma uzupełniającego skargę kasacyjną, pod rygorem jej odrzucenia. Wyznaczony termin upłynął bezskutecznie.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Krakowie odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawców z uzasadnieniem, że skarżący, pomimo wezwania, nie uzupełnili jej braku formalnego w postaci wymaganej liczby odpisów. Sąd zwrócił uwagę, że konieczność dołączenia dodatkowych odpisów skargi kasacyjnej powstała w związku z podjęciem postępowania z udziałem następców prawnych zmarłej uczestniczki jeszcze przed doręczeniem jej odpisu skargi kasacyjnej.

W zażaleniu wnioskodawcy domagają się uchylenie powyższego orzeczenia i nadania biegu wniesionej skargi kasacyjnej. Zarzucili naruszenie prawa procesowego, tj. 398⁶ § 2 k.p.c. poprzez jego bezzasadne zastosowanie w sytuacji, w której pierwotnie wniesiona skarga kasacyjna, jak i pismo uzupełniające skargę kasacyjną, spełniały wymagania formalne pod względem liczby załączonych odpisów; art. 128 § 1 k.p.c. w zw. z art. 130 § 1 k.p.c. przez ich bezzasadne zastosowanie w wypadku uznania, iż okoliczność następczej - po złożeniu skargi kasacyjnej - zmiany uczestników postępowania powoduje obowiązek, leżący po stronie wnioskodawców, do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej.

W odpowiedzi na zażalenie kurator (w osobie radcy prawnego) dla nieznannej z miejsca pobytu uczestniczki M. S. wniósł o jego oddalenie i przyznanie od Skarbu Państwa wynagrodzenia w kwocie 1 660,50 zł, obejmującej podatek od towarów i usług.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

W stanie faktycznym sprawy śmierć uczestniczki G. C. miała miejsce jeszcze przed wniesieniem skargi kasacyjnej. W tym przypadku zawieszenie postępowania kasacyjnego, w świetle art. 174 § 1 pkt 1 i § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., odniosło skutek prawny z mocą wsteczną, tj. od momentu wniesienia skargi kasacyjnej. Oznacza to, iż braki formalne skargi kasacyjnej, w tym w zakresie wymaganej ilości jej odpisów, powinny być oceniane na ten dzień. Z tej przyczyny nie mogło dojść do skutecznego doręczenia odpisu skargi kasacyjnej uczestniczce G. C.. W konsekwencji po podjęciu zawieszonego postępowania kasacyjnego, z udziałem następców prawnych zmarłej uczestniczki, Przewodniczący prawidłowo wezwał pełnomocnika wnioskodawców do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej poprzez dołączenie jej brakujących odpisów, z tym że brakowało dwóch, a nie trzech odpisów, bowiem pierwotnie występowało 11 uczestników (licząc zmarłą uczestniczkę), a po wezwaniu do udziału w sprawie w tym charakterze spadkobierców zmarłej uczestniczki ich liczba wzrosła do 14. Wnioskodawcy złożyli skargę kasacyjną w 15 egzemplarzach, z czego jeden został dołączony do akt, 10 doręczono uczestnikom, zaś obowiązek dołączenia kolejnych dwóch odpisów (niezależnie od liczby uczestników) wynikał z art. 398⁴ § 3 zd. 2 k.p.c. Z kolei odpis skargi kasacyjnej wysłany do zmarłej uczestniczki i zwrócony przez operatora pocztowego (k. 680) mógł zostać wykorzystany w celu doręczenia go jednemu z nowo wezwanych uczestników. Niemniej jednak wskazane uchybienie co do określonej w zarządzeniu Przewodniczącego liczby dodatkowych odpisów skargi kasacyjnej, nie miało i tak znaczenia, skoro wnioskodawcy nie dołączyli w ogóle jakiegokolwiek odpisu.

Ubocznie należy zwrócić uwagę, że w przypadku środków zaskarżenia, w tym skargi kasacyjnej, nie mają zastosowania reguły obowiązujące przy

uzupełnienia braków formalnych innych pism procesowych. Przykładowo, jeżeli, pomimo istnienia braków formalnych pozwu (wniosku w postępowaniu nieprocesowym), przewodniczący nadał mu bieg, powód (wnioskodawca) zaś nie uzupełnił tych braków na wezwanie, wskutek czego niemożliwe jest nadanie sprawie dalszego biegu, w celu jej rozpoznania, nie jest już możliwe zastosowanie rygoru zwrotu pozwu (wniosku), lecz postępowanie może zostać zawieszone na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. (w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 października 1988 r., I CZ 111/88)). W przypadku pism procesowych zawierających środki odwoławcze i inne środki zaskarżenia nieuzupełnienie przez stronę braków formalnych lub fiskalnych skutkuje ich odrzuceniem przez sąd.

Zgodnie z art. 398⁶ § 3 k.p.c. Sąd Najwyższy odrzuca skargę kasacyjną, która podlegała odrzuceniu przez sąd drugiej instancji. Zatem nadanie biegu skardze kasacyjnej przez sąd drugiej instancji (i doręczenie jej odpisu stronie przeciwnej), pomimo istnienia braków formalnych, nie oznacza, że sąd drugiej instancji nie może już odrzucić skargi kasacyjnej przed wysłaniem akt do Sądu Najwyższego. Stosownie do art. 398⁶ § 3 k.p.c. sąd drugiej instancji odrzuca skargę kasacyjną, m. in. w przypadku, gdy nie zostały uzupełnione w terminie jej braki formalne.

Z tych względów, skoro podstawy faktyczne i prawne do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej powstały przed doręčeniem jej odpisu uczestnikom, należało oddalić zażalenie na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

O wynagrodzeniu należnym kuratorowi dla nieznanej z miejsca pobytu uczestniczki orzeczono na podstawie § 1 ust. 1 w zw. z ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych w sprawie cywilnej (Dz. U. z 2018, poz. 536; „dalej: „rozporządzenie z 9 marca 2018 r.”), po uwzględnieniu wartości przedmiotu zaskarżenia (k. 659) w zw. z § 5 pkt 1, § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 2 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności

radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2023, poz. 1934; dalej: „rozporządzenie z 22 października 2015 r.”). Sąd nie znalazł uzasadnienia do zredukowania do 40%, jak to wynika z rozporządzenia z 9 marca 2018 r., stawki z rozporządzenia z 22 października 2015 r., gdyż w świetle konstytucyjnych zasad równości i proporcjonalności, nie jest uprawnione i uzasadnione różnicowanie stawki wynagrodzenia radcy prawnego, zależnie od tego, czy występuje w roli pełnomocnika procesowego, czy też kuratora - w dodatku ustanowionego przez sąd. Należy nadmienić, że ustawodawca zaniechał już różnicowania stawek wynagrodzenia profesjonalnych pełnomocników, zależnie od tego jakim rodzajem pełnomocnictwa (z wyboru, z urzędu) legitymuje się pełnomocnik oraz czy zobowiązana do pokrycia kosztów pełnomocnika procesowego z urzędu jest przeciwnik procesowy, czy też Skarb Państwa (zob. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej odpowiednio przez adwokata z urzędu (Dz. U. poz. 763) albo radcę prawnego (Dz. U. poz. 764).

Należne kuratorowi wynagrodzenie zostało przyznane ze środków budżetowych Sądu Rejonowego dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie, który ustanowił kuratora (k. 272). Jednak orzekanie o zwrocie wydatków sądowych obejmujących powyższe wynagrodzenie kuratora (art. 5 pkt ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, jedn. tekst: Dz. U. z 2024 r., poz. 959; dalej: „u.k.s.c.”) na etapie niniejszego postępowania zażaleniowego byłoby przedwczesne, skoro nie zostało jeszcze poniesione przez Skarb Państwa. Możliwość orzekania o zwrocie wydatków poniesionych przez Skarb Państwa po prawomocnym zakończeniu sprawy (art. 113 u.k.s.c.) wynika z art. 116 u.k.s.c.

[SOP]

[ms]

